

Από
25
Μα
2 Ιουνίου 1940

Τὸ «πυροβάδισμα» τῶν «Ἀναστενάρηδων»

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξήγησίς του

Εἰς τὴν Μελέκην, ἕνα χωριὸν ποῦ ἀπέχει μισὴ μόλις ὥρα ἀπὸ τὴν Δράμα, ἐτελέσθησαν τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης αἱ ἐορταὶ τῶν «Ἀναστεναρίων», ἀκριβῶς ὅπως ἐτελοῦντο τὰ παλαιὰ βασιχικὰ μυστήρια τοῦ Διονύσου.

Σήμεραν δίδομεν μίαν λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐκπληκτικοῦ αὐτοῦ ἐθίμου ποῦ τὸ μετέφερον οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, τὴν ἀνατολικὴν Θράκη, στὸν Μακεδονικὸν κάμπο, μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἡ εἰσαὶ μουσικὴ ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα τύμπανον, ἕνα αὐλόν, μίαν λύρα καὶ μίαν γκάϊδα, ἤρχισε νὰ ἐκτελῆ στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ διάφορα θούρια ποῦ καλοῦσαν τὸ λαὸν σὲ συγκέντρωσι. Οἱ κάτοικοι ὡς ἐκ συνήματος ἐξεχύθησαν στὴν πλατεῖα μετὰ τὰς τοπικὰς τῶν ἐνδυμασίας. Μετὰ ἕνα σύνθημα ποῦ ἐδόθη ἔπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα ἐκίνησε ἀργὰ ἡ πομπὴ μετὰ κατεύθυνσι εἰς τὸν ἄρειον ὄρειον, ἀφιερωμένον στὴν μνήμην τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ποῦ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸν, σὲ μίαν βροσολοῦσιν ἀπὸ δένδραυτεμένην τοπαθεσίαν.

Ἡ πομπὴ σταμάτησε μπροστὰ σὲ μίαν καλύβαν. Ἦταν τὸ «κονάκι» τοῦ παπποῦ. Ἔτσι ἀποκαλοῦν οἱ πιστοὶ τὸ σπίτι ὅπου βρίσκεται τὸ θαυματουργὸν εἰκόνημα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου. Ὑστερα ἀπὸ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ἡ οἰκοδόμησινα ἐμφανίζεται στὴν πόρταν μετὰ τὴν ἐπάγουρη ἁγία εἰκόνα στὰ χεῖρα, μισοσκεπασμένη μετὰ κόκκινον βελού-

Αἱ λαβούρα μερὸς εἰς τὸ πυροβάδισμα γυναῖκες, χορεύουσαι προτοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πυρὰν.

δένου καλύμμα. Στὴν θεὰ τῆς εἰκόνης, ὁ κόσμος καταλαμβάνεται ἀπὸ ἱερὰν συγκίνησιν. Μετὰ τὴν εἰσοδοσίαν τῶν ἀρχαίων, προπαύεται μὲν τῆς εἰκόνης, ἐκκίνησε καὶ πάλιν ἡ πομπὴ μετὰ τὸν χορὸν ρυθμῶ τῆς «Ἀναστεναρίων» ποῦ κρατοῦσαν θυμιατήρια, ἀβαντῶν, ὅλη τὴν διαδρομὴν, τὴν εἰκόνα.

Ἐφθάσαν τέλος στὸ παρεκκλησάκι, ὅπου, σύμφωνα μετὰ τὸ ἐθίμον, μῆταν μόνον οἱ «Ἀναστεναρίσσαι».

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν προσεχὴ πῆγε κατεύθυνσιν ἡ πομπὴ ἀπὸ μερῶν ὅπου εἶχεν ἀναστῆ στὸ μεταξὺ, ὁ σαρὸς τῶν ὕλων καὶ ἦταν ἐτοιμὴ ἀρκετὴ θράκα. Οἱ «Ἀναστεναρίσσαι» μετὰ τὴν εἰκόνα στὰ χεῖρα, ἄρχισαν ἀμέσως τὸν χορὸν κοντὰ στὴ φωτιά καὶ σύμφωνα μετὰ τὸν ρυθμὸν ποῦ εἶδαν τὰ ὄργανα, χόρευαν τὸν ἐκκλησιαστικόν.

ΒΛΕΠΕ 3ην ΣΕΛΙΔΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ἀναστεναρία ἐκτελεῖται ἐν Μελέκῃ, χωριὸν ἀπέχει τὸ Βιζύριον 4 ὥρας ἀπὸ τῆς Δράμας (ἐξοχὸν εἰς τὴν Μελέκην), χωρὶν τὸ ὄργανον, εἰς τὴν ἀναστεναρίαν, ἡχοὶ τῆς γκάϊτας καὶ τῶν τυμπάνων. Ἐντὸς ὀλίγου ἤλθον οἱ ἀναστεναρίσσαι καὶ οἱ ἀναστεναρίσσαι, κρατοῦντες μίαν παμπάλαιαν εἰκόνα τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, χρονολογούμενη ἀπὸ τὸ 1837.

(ἀναστεναρία)

Οἱ Ἑλληνας Φακίραι

Ἐξαλλοὶ χοροὶ γυναικῶν στὴ φωτιά! Τελεταὶ ἀναστεναρίων εἰς χωριὸν τῆς περιοχῆς Δράμας

23 Μαρ 1940

Μερόπαια ΔΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ. ΤΑΝΑΓΡΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 22. (Τοῦ ἀναποκρίτου μας). — Θὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν εἰς τὰ «Ἀναστεναρία» τὴν παραδόξον αὐτὴν ἐορτὴν μετὰ τοὺς παραδοξότερους χοροὺς τῆς, διότι ἐπανελήθησαν προχθὲς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου εἰς τὸ χωριὸν Μαυρολεῦκῆς τῆς περιφερείας Δράμας, ἐνώπιον τοῦ κ. Τανάγρα καὶ τοῦ κ. Νομάρχου Δράμας.

Εἰς τὸ χωριὸν αὐτὸ, ὑπάρχουν μερικὸι συνεχισταὶ τῶν «ἀναστεναρίων» τῶν ἀρχαίων τούτων μυστηρίων τοῦ Διονύσου, οἱ ὅποιοι καὶ ἐξετέλεσαν προχθὲς ταῦτα περιπατήσαντες καὶ χορεύσαντες γυμνοπόδες ἐπὶ τὴν φωτιά, χωρὶς νὰ καοῦν! Καὶ αὐτοὶ ἤλθον ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ χωριά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου, ὡς γνωστὸν, ἐτελοῦντο τὰ «ἀναστεναρία» ἐκάστην ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου.

Εἰς τὴν Μαυρολεῦκην, λοιπὸν ἀπὸ τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸ βράδυ, δηλαδὴ τῆς Δευτέρας, προετοιμάσθησαν διὰ τὴν τελετήν. Τὸ χωριὸν δόλοκληρον ἀντηχοῦσε ἀπὸ γκάϊτας καὶ τύμπανα καὶ ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τῶν ἀναστεναρίων, ποῦ ἔλεγε:

*Τὰ καλά τὰ παλληκάρια
ὅλη μέρα τῶν καὶ πίνου
καὶ τὴ νύχταν πᾶν βιγλίζου
νὰ βροῦν ἄγρο νὰ σκοτώσου
Χριστιανὸν νὰ ἐσκλαβώσου.*

Ἄνήμερα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου οἱ ἐορτασταὶ συνεκέντρωθησαν εἰς ἕνα μικρὸ ἄλσος τοῦ χωριοῦ, ὅπου ἐξακολουθοῦσαν οἱ ἤχοι τῆς γκάϊτας καὶ τῶν τυμπάνων. Ἐντὸς ὀλίγου ἤλθον οἱ ἀναστεναρίσσαι καὶ οἱ ἀναστεναρίσσαι, κρατοῦντες μίαν παμπάλαιαν εἰκόνα τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, χρονολογούμενη ἀπὸ τὸ 1837.

Το «πυροβάδισμα» τῶν «ἀναστενάρηδων»

ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ
Ὁ χορὸς ἐξοίρει διαρκῶς, ἐως ὅτου οἱ χορευτρίαι ἐπέσαν σὲ καταστάσι ἐκστάσεως, πού δὲν ἄργησε νὰ μεταβῆ σὲ μανία. Σαφικὰ, ἓνα κορίτσι, μὲ ἐλαττωμένη κάπως σωματικὴ διάπλασι, ἡ Παναγιὴ Χρῆτι, ριχθῆκε ζυπόλητῃ ἐπὶ φωτιά. Χωρὶς καμμίαν ἐκδήλωσι πόνου πέρασε κατὰ μήκος τὴν φωτιά, χορεύοντας καὶ γύρισε πάλι μὲ τὸν ἴδιον τρόπο. Τὸ θέαμα ἐπανεληθῆ ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς φορές. Τὸ παράδειγμα τῆς ἀκολούθησεν ἀμέσως ἄλλη Ἀναστενάρισσα, ἡ Ἰφιγένεια Ἀδράμη, πού ἤρχισε νὰ χορεύῃ ἐπάνω στὴ φωτιά μὲ τὴν κάλτσιν. Δὲν ἄργησε νὰ καταληφθῆ καὶ τριτὴ ἀπὸ μανίαν, ἡ Βενετία Κλόκου, πού μὲ τὰ χέρια τῆς ἤρχισε νὰ ἀνακαταύγει τὴν φωτιά, χωρὶς τὸ παραμικρὸ ἴχνος ἐγκάματος.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ, ἡ μουσικὴ ἐσήμανε τὴν λήξιν τῆς τελετῆς. Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι κατόπιν εἰδοποιήσεως τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος Μαυρολεῦκος κ. Θεοφ. Παπαπαναγιώτου, εἶχε μεταβῆ ἐπὶ τόπου ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας Ψυχικῶν Ἑρευνῶν κ. Ἀγγελὸς Τανάγρας, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὁποῦοι καὶ ἐγίναν τὰ φαινόμενα τῆς Ἀκατίας.

Ἀπὸ τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν πού ἔκαμεν εὐθὺς μετὰ τὸ πέρασ τῆς τελετῆς ὁ κ. Τανάγρας, στὰ πόδια καὶ τὰ χέρια τῶν Ἀναστενάρισσων, ἀπεδείχθη ὅτι οὐτὸ τὸ παραμικρὸ ἔγκλημα εἶχον ὑποστῆ οὐτὸ καὶ τὰ ρούχα, οὐτὸ καὶ οἱ κάλτσιν τῆς δεύτερας Ἀναστενάρισσας ἔφεραν ἴχνος ἀπὸ κάψιμο.

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Ο κ. ΤΑΝΑΓΡΑΣ
Ὁ κ. Τανάγρας ἐμφανίζει συντάκτῃν μας ἐξήγησεν ὡς ἑξῆς τὸ παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον:

«Τὸ πυροβάδισμα ἐγένετο εἰς κατάστασιν ἐκστάσεως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον ἀπόλυτον πεποιθῆσιν ὅτι θὰ τῶν προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν φωτιά. Πρόκειται περὶ ψυχολογικῆς ραδιοενεργείας, ἡ ὁποία προσπίπτει τὸ σώμα. Ὅμοιοι καταστάσεις συνεπάγονται μείωσιν τοῦ ἐγῶ, δηλαδή, τῶν αἰσθησῶν καὶ τοῦ λογικοῦ ἐνσυνειδήτου. Ἡ μείωσις αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ τὴν ἐξωτερικεύσιν τῶν ἰδιότητων τοῦ ἐνσυνειδήτου, δηλαδή, ψυχικῶν φαινομένων.»

Η ΕΟΡΤΗ 1940 ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΗΔΩΝ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 22 Μαΐου, (16. ἡπλ. «Ἐβραῖος»).—Κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Δράμας, εἰς τὸ χωριὸν Μαυρολεῦκον ἐγένετο χθές ἡ εορτὴ τῶν Ἀναστενάρηδων. Αἱ ἄρχαι παρεκλούθησαν τὴν εορτήν, κατὰ τὴν διάδικον τῆς ὁποίας ἐπὶ τὰς γυναῖκες ἐβάδιον γυμνοπόδες ἐπὶ τῆς πυρᾶς, χωρὶς νὰ κερῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας Ψυχικῶν Ἑρευνῶν κ. Τανάγρας παρεκλούθησεν ἐπίσης τὸ θέαμα, λαβὼν σχετικὰς σημειώσεις.

των, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν ὀ,τι ἀνομάζομεν θαύματα. Διότι: Ἡ τηλεμετρία, ἡ ἰδιορασίαι, ἡ τηλεκινήσιαι, ἡ ψυχομετρία, ἡ ἀκοῖαι, ἀνεκάλειαν θεωρηθῆσαν—ὡπὼς τῶρα ἡ ἀκατία—ἀπλῆς ἰδιότητες τῆς ὑποσυνειδήτου ψυχῆς μας. Ὁ ἄνθρωπος, καταλήγει ὁ κ. Τανάγρας, εἶναι ἀγνωσόμενος μικρὸς Θεός, ἐγκλεισθὼν λαθρανοῦσιν καταστάσει, τεραστίαις δυνάμειν, πού ἡ φυσικὴ σφίμερον νὰ διασπᾶσιν τὰ ὕλικά αἰτομα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα συνίσταται ἡ ὕλη, προκειμένου νὰ θέσουν χεῖρας τὰς ἀραντάστους αὐτὰς δυνάμειν. Ἐχομεν μὲσα μασ τὴν πηγὴν τοῦ θαύματος, τὴν ὁποῖαν αἱ ἐκστατικαὶ καταστάσεις, δηλαδή, ἡ μείωσις τοῦ ἐνσυνειδήτου καὶ τῶν αἰσθησῶν ἐκλειδώνουν. Ἐντεῖθεν καὶ τὰ θαύματα τῶν ἀσκητῶν.

Εἰς ἐρώτησιν πὸς συμβαίνει νὰ μὴ κείονται καὶ οἱ κάλτσιν, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ρούχα τους, πού ἐφάπτονται στὴ φωτιά, ὁ κ. Τανάγρας ἀπήτησεν:

«Ἐν εἰδος ψυχικῆς ραδιοενεργείας ὅπῃ εἰς τὰ τηλεκινητικὰ φαινόμενα, ἐκπεπομένη ἀπὸ τὸ νευρικό σύστημα, σχηματίζει γύρω ἀπὸ τὰ πόδια τους καὶ τὰ ἐνδύματά τους ἓνα εἶδος ἀδιαπεράστου θώρακος, πού ἐμποδίζει τὰς χημικὰς συγγενείας.»

«Ἄς σημειωθῆ ἀκόμη ὅτι οἱ τρεῖς Ἀναστενάρισσες πού ἀνεφέρωμεν, ἀνήκουν σὲ πολὺ παλαιὰς οἰκογενείας «Ἀναστενάρηδων», πού εἰδοῦσαν καὶ πολλοὺς ἀρχιαναστενάρηδες εἰς τὸ ἔθνην. Τὸ εἰκόνημα ἐπὶ ἄλλου, τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλενης, πού βρισκεται ἐπὶ τῆς Μαυρολεῦκῆς τῆς Δράμας, εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἰκόνημα τῶν Ἀναστενάρηδων. Ἀπὸ μίᾳ χρονολογία πού βρισκεται χαραγμένη, φαίνεται πὸς ἐπαργυρώθηκε στὰ 1835.»

Ἡ ἐνανάλησις τῆς τελετῆς καὶ τοῦ φαινομένου τῆς ἀκατίας θὰ γίνῃ, κατὰ πάσαν πιθανότητα, τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, στὸ ἴδιον χωρίον. Θὰ καθιερωθῶν δὲ ἐφεῖς, νὰ γίνονται κάθε χρόνον μὲ κάθε ἐπισημότητα καὶ θὰ παρακολουθοῦνται ἀπὸ χιλιάδες γύρω τῆς Δράμας μίᾳ ζωηρὰ τουριστικὴ κίνησις.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΗΔΩΝ

ΔΡΑΜΑ, 21 (τοῦ ἀνατοκροῦ τοῦ μας).—Εἰς τὸ χωριὸν Μαυρολεῦκον, ὅπου ἔχουν ἐγκατασταθῆ πρόσφυγες ἐν Κωστὶ τῆς Βουλγαρίας, ἤρχισαν ἀπὸ τῆς χθῆς αἱ εορταῖς τῶν Ἀναστενάρηδων κατὰ τὰς ὁποίας, γυναῖκες μὲ ἀμοιβεῖς ἀρανυφοῦσάντους, καταρβάνουν νὰ βαδίζου ἐπὶ ἀνημένην πυρᾶς, χωρὶς νὰ παθαίνου τι. 22 Μαΐου.

Τὰς εορτάς παρεκλούθησεν ὁ Νομάρχης Δράμας μετὰ τοῦ ἐπιτροῦ τοῦ ἀειθέτου προέδρου τῆς Ἐταιρίας Ψυχικῶν Ἑρευνῶν κ. Ἀγγ. Τανάγρα. 23 Μαΐου.

Αἱ Ἀναστενάρισσες αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκπέσειν εἰς τὴν ἐκστατικὴν ἐκστάσιν εἰνε αἱ Ε. Χοῖκη, Ε. Στρίγκου, Π. Χοῖκη, Ι. Ἀδράμη, Θ. Στρομπούκη, Ε. Τουρλιανῆ καὶ Θ. Κόκκαλα.

Ὁ κ. Τανάγρας μετὰ τὰς εορτάς ἀπήλυθεν εἰς τὰς Ἀναστενάρισσας διαφόρους ἐρωτήσεις. Αὐταὶ ἀπήτησαν ὅτι κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ βαδίσματος ἐπὶ τῆς πυρᾶς δὲν αἰσθάνονται ἀπολύτως τίποτε καὶ ὅτι κάποια θεϊκὴ δύναμις τὰς δίδει πρὸς τὴν πυρᾶν. 1940

πο τὸ μέσον τῆς εἰκόνης ἐκρέματο ἀλυσιδὲς μὲ πολλὰ ἀσημοκοῦδουνα καὶ ἄλλα ποικίλιματα. Ἀργότερα συνέρρευσεν ἀρκετὸν πλῆθος ἀπὸ τὰ περιὶ χωρία καὶ ἐγένετο ἡ ἐκκλησιαστικὴ λειτουργία εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν ἄρχισαν πάλιν τὰ τῶματα καὶ οἱ γυαίντες, οὐλοποσία ἀγρία καὶ χοροὶ τρεῖς, οἱ εἰς τοὺς ὁποῖους διεκρίνοντο οἱ ἀναστενάρηδες καὶ οἱ ἀναστενάρισσες.

Τὸ ἀπόγευμα, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀναστενάρηδων, ἐπιλεγόμενος «παποδὸς ἀναστὲ τεραστίαν φανῶν εἰς τὸ μέσον τῆς συγκεντρώσεως» ὑπὸ τοὺς ἀλαλαγμοὺς τοῦ λαοῦ.

Μόλις ἀναμείωθησαν οἱ πρῶτες φλόγες, τρεῖς ἀναστενάρηδες τὸν χωρίον, ἡ Παναγιὴ Χρῆσι, ἡ Ἰφιγένεια Ἀδράμη καὶ ἡ Ἐγγενία Στρομπούκη ἐπηρεασθεῖσαι ἀπὸ τὴν μουσικὴν καὶ τοὺς χοροὺς ἐν ἐξάλῳ καταστάσει, ἀπεσπᾶσθησαν ἀπὸ τὸ πλῆθος καὶ ἤρχισαν νὰ χορεύου. Ἡ μίᾳ ἐξ αὐτῶν ἐκράτοῦσε τὴν εἰκόνα καὶ οἱ ἄλλες δύο ἐτίνασσαν τὰ σώματα τῶν καὶ ἐκινούσαν τὰ χέρια τῶν ζωηρῶς, ἐνῶ ἀπὸ τὰ στήθη τῶν ἐβγαίναν ὡς στεναγμοὶ αἱ κραυγαὶ: «ἄχ, ἴχ, ἔχ».

Ἐπὶ δύο ὄρες διήρκεσεν ὁ παράδοξος αὐτὸς χορὸς. Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ φωτιά εἶχε μεταβῆ εἰς ἀνθρώπων καὶ οἱ τρεῖς ἀναστενάρηδες μὲ τραγούδια ἐπήδησαν ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἀνοπῶντες καὶ ἄρχισαν νὰ χορεύου ἐπὶ αὐτῆς. Μόνον ἡ Στρομπούκη ἐπαύσατο λέπειν κάλτσιν. Οἱ τρεῖς γυναῖκες ἐχορεύσαν ἐπὶ τὴν φωτιά ἐπὶ τὴν φωτιά χωρὶς νὰ κερῶν, μῆσα εἰς ἓνα παλαιὸν ἔγκλημα φωνῶν καὶ ζωηρῶν κινήσεων τῶν ἄλλων ἀναστενάρηδων καὶ ἀναστενάρισσων, πού εἶχον σχηματίσει κύκλον γύρω ἀπὸ τὴν φωτιά. Οἱ χορευτρίαι ἀναστενάρηδες καὶ οἱ ἀναστενάρηδες ἐξελιχθητεῖσαι εἰς ἐξάλλων καταστάσιν καὶ ὁ κόσμος κατὰπληκτος παρακολληθούσε τὴν παράδοξον αὐτὴν τελετήν. Μετὰ τὸν χορὸν τῶν οἱ τρεῖς ἀναστενάρηδες ἐπαίρναν τὰ ἀναμείνα κάρβουνα μὲ τὰ χέρια τῶν καὶ τὰ ἐπρίχου ἐπάνω στὰ κεφάλια καὶ τὰ σώματα τῶν, χωρὶς νὰ πάθου τίποτε.

Ὁ κ. Τανάγρας παρεκλούθησεν ἐκ τοῦ συνέγγυς τῶν χορῶν ἀπλῶν καὶ διεπίστωσε τὸ φαινόμενον τῆς ἀκατίας, ἀφῶ ἀξήγησε τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια τῶν χορευτριῶν, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχαν πάθει κανὲν ἔγκλημα. Ἐπίσης ὁ κ. Τανάγρας παρέλαβε καὶ τὴν κάλτσιν τῆς Στρομπούκησται στήριον, διὰ τὴν Ἐταιρίαν Ψυχικῶν Ἑρευνῶν. Ὁ κ. Τανάγρας ἐβεβαίωσε τὸν κ. Νομάρχην καὶ τοὺς συνοδευόντας αὐτὸν ἱατροὺς τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ φαινομένου τῆς ἀκατίας καὶ ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι πρέπει ἡ τελετὴ αὐτὴ νὰ γίνετα κατ' ἑτος εἰς τὰ χωρία ὅπου ὑπάρχουν οἱ ἀναστενάρηδες, διότι αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν καλύτεραν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἐλληνικότητος τῶν χωριῶν τῆς περιφέρειας τοῦ Ἑσθαινοῦ Πόντου.

ΠΕΡ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΠΥΡΟΒΑΤΑΙ

ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΗΔΕΣ

ΤΙ ΕΙΔΕΝ Ο κ. ΤΑΝΑΓΡΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ, 30.— Ἡ Ἐταιρία Ψυχικῶν Ἑρευνῶν ἀνεκρίνωσε τὰς ἐξῆς: «Ἡ Ἐταιρία Ψυχικῶν Ἑρευνῶν ἀνεκρίνωσε τὴν ἐπισημοκινήσιν τοῦ χοροῦ τῆς πυρᾶς τῶν Ἀναστενάρηδων ἐν Ἑλλάδι, πολυτίμου ἢ μουσικοῦ ὁπολοῦτο τῶν ἀρτίων Διονυσιακῶν Μουσικῶν, διεπίστωσε ἐπισημοκινήσιν οὐ μόνον τὴν ἐπισημοκινήσιν τοῦ φαινομένου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξοκολούθησιν εἰς Ἅγιον Κωνσταντίνον καὶ Κερκίτην Σερρών, εἰς ἡμέρας Θεσσαλονίκης καὶ Μακεδονίας, ἰδίαι δυνάμεις εἰς Μαυρολεῦκον Δράμας, ὅπου εἰσπίπτει καὶ ἀρχαιότερα εἰκόνηματα τῶν Ἀναστενάρηδων.»

Κατόπιν εἰδοποιήσεως τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος Μαυρολεῦκος κ. Θεοφ. Παπαπαναγιώτου, μετῆ ἐπὶ τόπου ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας κ. Τανάγρας καὶ ἐγένετο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ καὶ τὸ φαινόμενον τῆς Ἀκατίας.

Τὸ πυροβάδισμα ἐγένετο ἐν κατάστασι ἐκστάσεως (Διονυσιακὴ μανία) ὑπὸ τριῶν Ἀναστενάρηδων, ἡλικίας 40—50 ἐτῶν, καὶ εἰς διάφορον βαθμὴν ἐπίδοσεως ἐντὸς παλαιᾶς ἀνδρακίας ἐκ ἔθλων τῆς Παναγιᾶς Χοῖτῃ, ἡτε ἐλοῖθε τρεῖς γυναικῶν ἐντὸς τῆς πυρᾶς, τῆς Ἰφιγένειας κ. Ἀδράμη καὶ τῆς Βενετίας Κλόκου, αἵτινες ἐβόδιον ἐπισημοκινήσιν χεῖρας τῶν ἐντὸς τῆς πυρᾶς, δρᾶντοσσαι διὰ τῶν παλαιῶν τοὺς ἀνθρώπους ἀνεῦ τοῦ παραμικροῦ ἴχνος ἐγκάματος. Ἀποσπᾶσαι αἱ ἀνοπῶντες αἱ ἀνθρώπων εἰς τὸ πλῆθος ἐπισημοκινήσιν, αἵτινες ἐβόδιον καὶ πολλοὺς Ἀρχιαναστενάρηδες εἰς τὸ ἔθνην.

Ἡ ἐκστατικὴ κατάστασις ἐπετελέσθη καὶ ἀπὸ τῶν χορῶν, αἵτινες, ὅπως εἰς τὰ ἀρχαῖα Διονυσιακὰ μυστήρια, ἐξελίχθησαν εἰς ἐξάλλους κινήσεις ἀντιλήψεως καὶ τῆς συνδεδεμένης τῆς χοροῦ νευρικῆς μουσικῆς ἐν Ἑλλάδι, ἀποκαλύπτει τὴν πηγήν.

Τὸ φαινόμενον δύναται νὰ θεωρηθῆ κατ' ἀρχὴν ὡς ὑπάρχον. Ζήτημα κατεροῦ εἶναι ἡ ἐκλογὴ τῶν παρουσιαζόντων τὴν μεγαλειότητα ἐπιδοῦν καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐνδελεχῆ σπουδῆ τοῦ φαινομένου, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ κατὰ πόσον τοῦτο ἐβόδιον νὰ ἐπεκταθῆ καὶ ἀπὸ φυσιογνωστικῶν ἀτόμων.

Ἐθνολογικὸν συνδεῖται πρὸς τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῶν, χρῆσις χημικῶν ὁδοῦν ἢ ἐξορμητικῆς πύκνωσις τοῦ βέρματος τοῦ σώματος, αἵτινα ἀπεκλιθῶσιν ἀπελύτως ἀπὸ τοῦ Ἀναστενάρηδες τῆς Μαυρολεῦκος, ὡς καὶ ἡ ταχύτερ κατὰ τὴν διάδικον τῆς πυρᾶς, ἂν καὶ ἐντοῦθα ἡ διάδικσις ἐπανεληθῆ τρεῖς.

Πάντως διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἡ Ἐταιρία θὰ λήξῃ ἐγχορηγῶσιν ὅτι ὅσον τῆς πάντα ἐπιδοῦνται νὰ δοκιμασθῆ ἀτομικῶς καὶ ὅσο τὴν ἐπίδειξιν τῆς τῆς πείραμα.

Ἡ ἐλευθέρα τέλεσις τοῦ ἔθμου τῶν Ἀναστενάρηδων ἐπισημοκινήσιν ἐπὶ τὸ ἔθνος καὶ τῆς Κουσεῖσσε, ἐφ' ὅσον τὸ θεωροῦν ὡς ἀπαρτῆσται οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς ὕψιστης καὶ εὐφροσύνης τοῦ χωρίου τῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐν γένει ἀνημοκινήσιν, τὰ γεννησάται, τὴν ἐπισημοκινήσιν κατὰ τὸ ἔθνος τῶν ἔθμων ἐξορμητικῶν πλὴν τακτικῶς οὐ μόνον διὰ ἀνακομῆσιν τὰς ἀθημοκινήσιν ἀισθηματα καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἀληθοφανῆ ἐπισημοκινήσιν βάσιν τοῦ θαύματος τῶν Ἑλλῶν Παίδων ἐν τῇ κοινῇ, αἵτινες ἐβόδιον δυνάμειν πυρᾶς, ἀλλὰ εἶχε καὶ παρεμύθεον ἐντελέσει ἐξορμητικῆς σημασίας ἀπὸ ἀσπόμεν ἐπισημοκινήσιν, ἔθνης καὶ τουριστικῆς.

